

POSTANOWIENIE

21 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 21 czerwca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z wniosku W. Ż.
z udziałem T. L., E. M. i Z. S.
o dział spadku, podział majątku i zniesienie współwłasności,
na skutek skargi kasacyjnej T. L.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie
z 28 października 2021 r., II Ca 145/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od uczestniczki T. L. na rzecz wnioskodawczyni kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz adw. M. S. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną uczestniczce T. L. z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 24 listopada 2020 r. Sąd Rejonowy w Olkuszu w sprawie z wniosku W. Ż. z udziałem T. L., E. M. i Z. S. dokonał działu spadku, podziału majątku i zniesienie współwłasności poprzez przyznanie zabudowanej domem jednorodzinny bliżej we wniosku opisanej nieruchomości wnioskodawczyni, zasądzając od niej na rzecz uczestniczek E. M. i T. L. stosowne spłaty i nakazując

tej ostatniej opuszczenie i opróżnienie zajmowanego przez nią w tym domu pomieszczenia. Sąd oddalił ponadto żądanie T. L. o uzgodnienie treści prowadzonej dla tej nieruchomości księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym poprzez wpisanie prawidłowych udziałów przysługujących we współwłasności tej nieruchomości, tj. na rzecz W. Ż. udziału w wysokości $\frac{1}{2}$ części, a na rzecz T. L. i E. M. po $\frac{1}{4}$ części. W uzasadnieniu pozwu obejmującego to żądanie T. L. wskazała, że na skutek błędnej decyzji administracyjnej z 6 listopada 1974 r. o zachowaniu własności wpisano w księdze wieczystej małżonków Z. S. i S. S. jako współwłaścicieli przedmiotowej nieruchomości, podczas gdy nieruchomość tę nabył uprzednio ojciec uczestniczki S. S. wraz z Z. S.1, przy czym w akcie notarialnym obejmującym sprzedaż wyraźnie wskazano, że nieruchomość tę ojciec nabył za środki z majątku odrębnego. Następnie nieruchomość ta została przejęta przez Skarb Państwa, później natomiast w wyniku pomyłki urzędniczej stała się ona zgodnie z tą decyzją własnością obojga rodziców tej uczestniczki.

Zaskarżonym postanowieniem z 28 października 2021 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił apelację uczestniczki T. L. od wskazanego postanowienia.

W skardze kasacyjnej T. L. zarzuciła naruszenie przepisów prawa procesowego:

„a.) art. 233 & 1 Kpc w zw. z art. 244 Kpc i art. 247 Kpc poprzez ograniczenie postępowania dowodowego z dokumentów do stwierdzenia braku kompetencji sądu cywilnego do czynienia ustaleń prawnych w zakresie treści prawomocnej decyzji administracyjnej,

b.) art. 618 i nast. Kpc poprzez oddalenie i nierozpoznanie wniosku uczestniczki T. L. o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

c.) art. 278 Kpc i art. 286 Kpc w zw. art. 156 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami (tj. Dz. U. z 2018, poz. 121) poprzez niedopuszczenie z urzędu nowej opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego, aktualizującej dotychczasową opinię wydaną w sprawie.”

Skarżąca zarzuciła również naruszenie prawa materialnego, tj. art. 10 ustawy o księgach wieczystych i hipotece z dnia 6 lipca 1982 r. (tekst jedn.: Dz. U. z 2017

r., poz. 1007 ze zm.) poprzez oddalenie i nierozpoznanie jej wniosku o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym. Skarżąca w ramach uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zwróciła się do Sądu Najwyższego o dokonanie wykładni „powołanych przepisów prawa” i udzielenie odpowiedzi na pytanie:

„1.) czy w postępowaniu o ustalenie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym dopuszczalne jest ustalenie przez sąd cywilny, że będącą w obrocie prawnym prawomocna decyzja administracyjna, na podstawie której została założona księga wieczysta dla nieruchomości, zawiera błąd co do wskazania rzeczywistych właścicieli i ich udziałów w tej nieruchomości (błąd formalny) oraz czy w związku z tym ustaleniem sąd cywilny ma obowiązek dokonania zmiany treści księgi wieczystej w dziale II, z pominięciem odpowiedniej procedury administracyjnej?”

oraz

„2.) czy w myśl zasady aktualności orzeczenia wynikającej z treści art. 316 Kpc w zw. z art. 156 ust. 3 ustawy z dnia 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tj. Dz. U. z 2018, poz. 121) opinia biegłego rzeczoznawcy majątkowego (operat szacunkowy) sporządzona dla celów konkretnego postępowania sądowego, musi być obligatoryjnie wykonania po upływie 12 miesięcy od daty jej sporządzenia i uzupełnienia, pod rygorem uznania, że doszło do rażącego naruszenia tej zasady?”

W odpowiedzi na skargę wnioskodawczyni zawarła wniosek o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może zostać osiągnięty jedynie przez powołanie i właściwe uzasadnienie istnienia wymienionych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu

Najwyższego o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania następuje na podstawie oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają przyczynom kasacyjnym wymienionym w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wykazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., a zatem tego, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, które budzą poważne wątpliwości lub wywołują rozbieżności w orzecznictwie sądów, wiąże się z koniecznością przekonania przy pomocy stosownej jurydycznej argumentacji, że określone przepisy rzeczywiście budzą poważne wątpliwości i nie zostały jak dotąd wyjaśnione albo że niejednolita wykładnia tych przepisów wywołuje wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie sądów w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Skarżąca nieskutecznie powołała się na tę przyczynę przyjęcia skargi do rozpoznania. Wnioskodawczynie, stawiając w skardze pierwsze pytanie, nie wskazała wprost konkretnego przepisu prawa, który wymagałby - jej zdaniem - dokonania wykładni przez Sąd Najwyższy. Ponadto pytanie to zostało pozostawione bez dalszego rozwinięcia zawierającego argumenty, które mogłyby przekonać o tym, że dany przepis budzi rzeczywiste i poważne wątpliwości bądź wskazującego rozbieżności w orzecznictwie sądów. Wreszcie skarżąca, formułując to pytanie, oparła się na nieuprawnionym założeniu jakoby zarzucany przez nią błąd dotyczący kwestionowanej decyzji administracyjnej miałby istotnie charakter formalny. W dalszej kolejności należy także stwierdzić, że z ustalonego i nie podważonego przez skarżącą w dopuszczalny sposób stanu faktycznego sprawy (skarżąca bezskutecznie zarzucała naruszenie art. 233 § 1 k.p.c.) wynika, że nabycie spornej nieruchomości przez ojca skarżącej nastąpiło za środki należące do majątku wspólnego (k. 657, 769/2-770). W tej sytuacji wobec związania Sądu Najwyższego podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) brak byłoby podstaw, aby odnosić się do postawionego problemu. Należy podkreślić, że o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania mogą przesądzać

jedynie takie okoliczności, do których Sąd Najwyższy miałby podstawę się odnieść w ramach rozpoznania skargi.

Pytanie drugie zostało z kolei oparte na przepisie (art. 316 k.p.c.), który nie znalazł się w podstawach skargi, zatem Sąd Najwyższy, będąc tymi podstawami związany (art. 398¹³ § 1 k.p.c.), w zasadzie nie mógłby się do niego odnosić. Pytanie to również zostało pozostawione bez dalszego uzasadnienia, które mogłoby wskazywać na to, że wykładnia powołanych w tym pytaniu przepisów prawa, budzi poważne wątpliwości lub wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów. W uzasadnieniu zarzutów skarżąca sama zresztą powołuje się na jednolite orzecznictwo Sądu Najwyższego odnoszące się do poruszanej kwestii. W istocie zatem nie ma w ogóle potrzeby, aby na postawione przez skarżącą pytanie odpowiadać. Stanowisko, że operat szacunkowy wymaga po upływie dwunastomiesięcznego okresu od jego sporządzenia zaktualizowania nie wywołuje kontrowersji, co jednak nie jest równoznaczne z wadliwością orzeczenia Sądu odwoławczego, które wydano na podstawie operatu, co do którego taka aktualizacja nie została przeprowadzona. Wykorzystanie opinii biegłego pomimo braku wymaganej przez art. 156 ust. 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 344) aktualizacji, nie stanowi w każdym przypadku podstawy do uchylenia orzeczenia, które zostało wydane z uchybieniem temu przepisowi. Podstawę skargi kasacyjnej może bowiem stanowić jedynie naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Oznacza to nie tylko konieczność potwierdzenia wpływu uchybienia na kwestionowane rozstrzygnięcie, ale także wykazania przez skarżącego, że były to uchybienia, które mogły istotnie oddziaływać na treść zaskarżonego orzeczenia.

Z omówionych wyżej przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej, która miała zostać udzielona uczestniczce z urzędu, rozstrzygnięto stosownie do art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 1184 ze zm.) oraz § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 5, 12 pkt 3 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 18 ze zm.).

Rozstrzygnięcie o zwrocie kosztów postępowania kasacyjnego należnych wnioskodawcy oparto na podstawie art. 520 § 3 oraz art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 398²¹, art. 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c., a także § 2 pkt 6 i § 6 pkt 3 oraz § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.).

(E.C.)

[ł.n]